

Natalia Wałęsa

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
e-mail: natalia.walesa@ue.wroc.pl

**ZMIANY KURSU WALUTOWEGO EUR/PLN
NA PODSTAWIE KWOTOWAŃ NARODOWEGO
BANKU POLSKIEGO W LATACH 2005-2015**

**EXCHANGE RATE EUR/PLN ON QUOTATIONS BASED
ON THE NATIONAL BANK OF POLAND
IN THE YEARS 2005-2015**

DOI: 10.15611/nof.2016.3.06

JEL Classification: G19

Streszczenie: Głównym celem niniejszego artykułu jest analiza średnioważonego kursu waluty euro w porównaniu ze złotym na podstawie kwotowań Narodowego Banku Polskiego w latach 2005-2015, a ponadto wyszczególnienie informacji na temat kursu walutowego, jego kształtowania oraz znaczenia, jakie ma w gospodarce, w społeczeństwie. Celem jest podjęcie dyskusji na temat teorii, wyników badań, czynników kształtujących kurs walutowy czy też zmienności kursów. Co więcej, autorka pragnie przedstawić czytelnikowi walutę euro oraz zasady, na jakich jest przyjmowana w krajach należących do Unii Europejskiej. Cel ukierunkowany jest również na przejrzyste pokazanie kształtowania się kursu walutowego EUR/PLN w latach 2005-2015, tak aby odbiorca mógł mieć klarownie wyjaśnione na wykresach oraz w tabelach wzrosty i spadki. Autorka przedstawia i wyjaśnia znaczenie pojęcia kursu walutowego, które jest kluczowe w niniejszej publikacji, nawiązuje do wyjaśnienia funkcji waluty Unii Europejskiej oraz interpretuje zmiany zachodzące w gospodarce świata.

Słowa kluczowe: kurs walutowy, euro, polski złoty.

Summary: The main purpose of this article is to present the weighted average exchange rate of the euro compared to the Polish zloty based on quotations of the Polish National Bank in the years 2005-2015. In addition, the aim is to broaden the messages on the exchange rate, its development and the importance of the economy and society. The purpose is also to discuss the theory, the results of analysis and factors affecting the weighted average exchange rate. Furthermore, the author wants to provide a reader with euro currency and the principles on which it is accepted in countries belonging to the European Union. Moreover, the target is aimed at a transparent presentation of the exchange rate EUR/PLN in the years 2005-2015, so the increases and decreases in the graphs and tables can be clearly explained to a recipient. The author presents and explains the meaning of the exchange rate, which is crucial in this publication, refers to the explanation of the function of the currency of the European Union and interprets the changes in the world economy.

Keywords: exchange rate, euro, Polish zloty.

1. Wstęp

Wiele krajów oraz sytuacje ekonomiczne wpływają na kurs walutowy. Istotną przyczyną obniżenia się siły oddziaływania kursu jest rozwijająca się globalizacja. Wyniki badań, które zostały przeprowadzone w tym temacie, można znaleźć m.in. w materiałach Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei, a także w raportach Narodowego Banku Polskiego na temat mechanizmu transmisji polityki pieniężnej w Polsce. Autor przedstawia hipotezę wahań kursu walutowego, która zostaje udowodniona na podstawie analizy kursów, gdyż waga tego problemu dotyczy gospodarki całego świata.

Utworzenie strefy euro poprzedził prawie pięćdziesięcioletni okres pogłębiania współpracy gospodarczej i politycznej między krajami Europy Zachodniej. Początkowo celem tego procesu było utrwalenie pokoju w powojennej Europie. Później istotnym powodem integracji europejskiej stało się powiększanie dobrobytu państw, które w niej uczestniczyły [*Kryzys...* 2013, s. 4]. Plany wprowadzenia wspólnej waluty istniały już w latach sześćdziesiątych XX wieku, ale zostały zrealizowane dopiero po kilku próbach, wraz z powstaniem strefy euro w 1999 r. Po prawie dziesięciu latach istnienia wspólnej waluty w strefie euro pojawiły się oznaki kryzysu [*Kryzys...* 2013, s. 4].

Autorka analizuje znaczenie pojęcia kursu walutowego oraz interpretuje zmiany zachodzące w gospodarce świata. W podsumowaniu przedstawiono analizę średnio-ważonego kursu waluty euro do złotego.

2. Determinanty stanowienia kursu walutowego

Rynek walutowy to barometr kondycji gospodarki. Na podstawie kierunków zmian kursu waluty można wnioskować, czy gospodarka w danym kraju rozwija się w dobrym czy w złym kierunku. Waluta jest barometrem sytuacji gospodarczej kraju [1].

Kurs walutowy jest determinowany przez dwie podstawowe grupy czynników. Pierwszym z nich są czynniki egzogeniczne (zewnątrzne), o charakterze makroekonomicznym (fundamentalnym). Wpływają na kurs walutowy w długim okresie i mają swoje źródło w zmiennych realnych: oczekiwana dynamika PKB, poziom przyszłej inflacji, oczekiwany rozwój sytuacji w strukturze bilansu płatniczego oraz przewidywana różnica stóp procentowych.

Kolejną determinantą są czynniki endogeniczne, czyli czynniki wewnętrzne, o charakterze mikroekonomicznym (technicznym), wpływające na kurs walutowy w krótkim okresie i mające swoje źródło w psychologii uczestników rynku. Wahania krótkoterminowe zależą wyłącznie od aktywnych uczestników rynku walutowego (dealerów) i są wypadkową ich oczekiwań co do przyszłego kształtowania się kursu walutowego. Wyróżnić można następujące czynniki: wielkość dopuszczalnych pozycji zajmowanych przez uczestników rynku i poziom maksymalnych strat dziennych generują mikrostrukturę rynku walutowego.

Wpływ na poziom kursu waluty mają także czynniki polityczne, tj. nasilenie konfliktów politycznych, zaostrzenia sytuacji międzynarodowej, występowanie konfliktów regionalnych lub w czasie kryzysów finansowych. Pojawiają się bowiem różne problemy, np. wybuch konfliktu zbrojnego wpłynie negatywnie na kurs walutowy państw zaangażowanych w taki konflikt. Wpływ państwa na kurs walutowy jest ogromny, ale zazwyczaj nie wiadomo, kiedy państwo będzie oddziaływać na kurs walutowy oraz w jakim kierunku będzie działać. Obserwując identyczne zmiany kursu euro do dolara w maju i sierpniu 2010 r., można zauważyć, jak rząd Szwajcarii najpierw przeciwdziałał wzmocnieniu franka szwajcarskiego w stosunku do euro, a później powstrzymał się od interwencji [9]. Każdy kraj, a dokładniej jego bank centralny, prowadzi określoną politykę monetarną, stanowiącą o koszcie pieniądza, którego miernikiem są stopy procentowe. Ich wysokość ma bezpośredni wpływ na rentowność dłużnych papierów skarbowych. W Polsce są to obligacje skarbowe i bony skarbowe [1]. Inne czynniki polityczne, takie jak np. rewolucje i zamachy, również przekładają się na kursy walut, które najczęściej powodują ich spadek. Poza wymienionymi determinantami swój wpływ na kursy walut mają także: czynniki klimatyczne, wypowiedzi osobistości, operacje *carry trade*, bilans płatniczy, rezerwy walutowe.

Powyżej zostały wymienione determinanty wpływające na kurs walutowy i każdy z nich jest istotny. Jest wiele czynników, które bezpośrednio lub pośrednio oddziałują na notowania walut. Z powyżej przedstawionych można wnioskować, iż waluta jest barometrem sytuacji gospodarczej kraju. Rynek walutowy to barometr kondycji każdej gospodarki. Na podstawie kierunków zmian kursu waluty można wnioskować, czy ekonomia w danym kraju idzie w dobrym czy w złym kierunku.

3. Waluta euro i zasady wprowadzania do krajów Unii Europejskiej

Utworzenie strefy euro poprzedzone było prawie 50-letnim okresem pogłębiającej się współpracy gospodarczej i politycznej. W jej traktacie państwa UE przeszły wiele etapów integracji: od strefy wolnego handlu, przez unię celną i wspólny rynek do unii walutowej. Ich główną motywacją było zapewnienie pokoju na kontynencie europejskim z wykorzystaniem do tego mechanizmów integracji gospodarczej [1].

Integracja walutowa w ramach UE jest to proces postępujący w sposób ciągły, stanowiący część procesu ogólnej integracji gospodarczej. Ma na celu doprowadzenie do pełnej wymiennalności walut krajów członkowskich po nieodwracalnie stałych (sztywnych) kursach i/lub do zastąpienia tych walut walutą wspólną. W procesie tym ma być osiągnięta pełna liberalizacja przepływu kapitałów między tymi krajami, stopniowa koordynacja ich polityki pieniężnej i ogólnogospodarczej, aż do wprowadzenia wspólnej polityki pieniężnej, emitującej wspólny pieniądź [Oręziak 1991, s. 16-17]. Z faktu, że ma także charakter polityczny wynika, że nie musi ona następować w sposób samoczynny, ale wymaga świadomego działania i podejmo-

wania określonej polityki. Integracja walutowa w ramach UE, prowadząca do coraz większej stabilności kursów walut krajów członkowskich względem siebie, jest poddyktowana obiektywnymi potrzebami integracji gospodarczej [Ciamaga i in. 2000]. O wzroście tej współzależności świadczy fakt, że handel krajów UE z innymi krajami członkowskimi stanowi coraz większy odsetek ich produktu krajowego brutto. W 1965 r. ok. 12% (natomiast w odniesieniu do 15 krajów UE kształtował się odpowiednio na poziomie 8,5% i 13%), a udział tzw. handlu wewnątrzspółnotowego (tj. handlu między krajami członkowskimi) w globalnej wymianie handlowej Unii z zagranicą wynosił w 1994 r. 63,2% w eksporcie i 62,3% w imporcie [*Progress...* 1995, s. 59; *A statistical...* 1996, s. 16]. Unia Europejska jest więc zainteresowana tym, by handel na jej obszarze był realizowany przy zastosowaniu jak najbardziej stabilnych kursów walutowych (zob. szerzej: [*One market...* 1990]).

Pełna ocena dotychczasowych doświadczeń wymaga uwzględnienia funkcjonowania euro jako waluty międzynarodowej. Zasadność takiego zestawienia zwiększa fakt, że teoria integracji walutowej nie poświęciła temu zagadnieniu wiele miejsca.

Techniczną specyfikację banknotów euro zawiera decyzja Europejskiego Banku Centralnego 99/33. Przewiduje ona wprowadzenie do obiegu biletów w siedmiu nominałach – od 5 do 500 euro, określa ich charakterystykę techniczną oraz zasady wymiany i wycofania z obiegu [Nowak-Far 2001, s. 289]. W odniesieniu do monet art. 105a(2) Traktatu z Maastricht (obecnie 106(2)) przewiduje, że będą one mogły być emitowane przez państwa członkowskie po uzyskaniu stosownej zgody Europejskiego Banku Centralnego co do liczby każdorazowej emisji [Nowak-Far 2001, s. 290]. Każda z monet ma specyficzne kształty, rozmiary i skład chemiczny. Rozporządzenie 975/98 zawiera w swej preambule stwierdzenie, które stało się podstawą przyjęcia na obszarze EMU rozwiązania, zgodnie z którym jedna strona monet euro będzie jednolita, natomiast drugiej państwa członkowskie będą mogły nadać narodowy charakter (punkt 10 preambuły) [Nowak-Far 2001, s. 293]. Strony wspólne ośmiu monet euro mają różne wzory: 2 €, 1 € oraz 50, 20 i 10 centów ukazują schematyczną mapę Unii Europejskiej sprzed rozszerzenia z maja 2004 r., a jeśli monetę wyemitowano po 1 stycznia 2007 r. – mapę całej Europy. Monety z Włoch (w tym także z San Marino i Watykanu) oraz z Austrii i Portugalii przedstawiają nowszy motyw dopiero od 2008 r. 5 centów, 2 centy i 1 cent ukazują Europę na mapie świata obok Afryki i Azji.

Warunkiem przyjęcia euro jest trwałe wypełnienie kryteriów konwergencji nominalnej i prawnej [Ciamaga i in. 2000, s. 37]. Jeżeli Komisja Europejska stwierdzi, że państwo członkowskie nie przestrzega dyscypliny fiskalnej, to zgodnie z art. 104(5) TWE przygotowuje, skierowaną do Rady Ecofin, opinię w sprawie występowania nadmiernego deficytu [*Raport na temat...* 2012, s. 39]. Kryterium kursu walutowego nakazuje „poszanowanie zwykłych marginesów wahań kursów przewidzianym mechanizmem wymiany walut Europejskiego Systemu Walutowego (*Exchange Rate Mechanism*, ERM) przez co najmniej dwa lata, bez dewaluacji w stosunku do waluty innego Państwa Członkowskiego”. Kryterium stóp procentowych wymaga „trwałę-

go charakteru konwergencji osiągniętej przez państwo członkowskie i jego udziału w mechanizmie wymiany walut Europejskiego Systemu Walutowego” [*Raport na temat...* 2012, s. 41]. Przestrzeganie wszystkich przepisów jest więc niezbędne do spełniania warunków ściśle określonych przez prawo.

4. Analiza kursu walutowego euro do złotego

Ustawy o podatku dochodowym nie definiują, co oznacza średni ważony kurs faktycznie zastosowany. Jednak w art. 24c ust. 4 i 5 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i art. 15a ust. 4 i 5 upod. ustawodawca odnosi się do tego kursu. Mianowicie zgodnie z art. 24c ust. 4 upod. oraz art. 15a ust. 4 upod., jeżeli przy obliczaniu różnic kursowych nie jest możliwe uwzględnienie faktycznie zastosowanego kursu waluty w danym dniu, przyjmuje się kurs średni ogłaszany przez NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego ten dzień. Z kolei wspomniany powyżej art. 24c ust. 5 upod. oraz także wspomniany wyżej art. 15a ust. 5 upod. mówi o tym, że jeśli faktycznie zastosowany kurs waluty jest wyższy lub niższy odpowiednio o więcej niż powiększona lub pomniejszona o 5% wartość kursu średniego ogłaszanego przez NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień faktycznie zastosowanego kursu waluty, organ podatkowy może wezwać strony umowy do zmiany tej wartości lub wskazania przyczyn uzasadniających zastosowanie kursu waluty [8]. Najbardziej widocznym elementem (w tym przypadku) będzie przedstawienie wartości w tabeli 1, dzięki której będzie można przeanalizować i rozpoznać czas, w jakim dochodziło do podwyższenia wartości waluty bądź jej zmniejszenia.

Tabela 1. Średniważone kursy waluty EUR/PLN liczone za poszczególne miesiące w latach 2005-2015

Średniważone kursy waluty euro w złotych liczone za poszczególne miesiące w latach 2005-2015											
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Styczeń	4,0816	3,8245	3,8787	3,6080	4,2181	4,0720	3,8969	4,3775	4,1369	4,1776	4,2797
Luty	3,9841	3,7937	3,8958	3,5825	4,6442	4,0155	3,9286	4,1840	4,1734	4,1786	4,1776
Marzec	4,0209	3,8748	3,8869	3,5374	4,6237	3,8919	4,0174	4,1370	4,1581	4,1972	4,1278
Kwiecień	4,1510	3,9194	3,8192	3,4444	4,4193	3,8704	3,9706	4,1756	4,1409	4,1841	4,0291
Maj	4,1827	3,8941	3,7824	3,4069	4,4105	4,0521	3,9395	4,2884	4,1759	4,1790	4,0783
Czerwiec	4,0603	4,0164	3,8079	3,3760	4,5081	4,1025	3,9695	4,3072	4,2865	4,1369	4,1597
Lipiec	4,0973	3,9970	3,7685	3,2600	4,3053	4,0818	3,9907	4,1896	4,2756	4,1447	4,1540
Sierpień	4,0450	3,9014	3,8100	3,2884	4,1311	3,9872	4,1232	4,0912	4,2295	4,1932	4,1936
Wrzesień	3,9247	3,9702	3,7899	3,3712	4,1635	3,9558	4,3332	4,1314	4,2376	4,1901	4,2169
Październik	3,9261	3,9026	3,7052	3,5855	4,2173	3,9562	4,3562	4,1091	4,1908	4,2050	4,2460
Listopad	3,9721	3,8299	3,6556	3,7207	4,1734	3,9531	4,4239	4,1354	4,1882	4,2115	4,2503
Grudzień	3,8559	3,8130	3,6042	4,0177	4,1427	3,9959	4,4766	4,0938	4,1757	4,2233	4,2905

Źródło: opracowanie własne na podstawie [6].

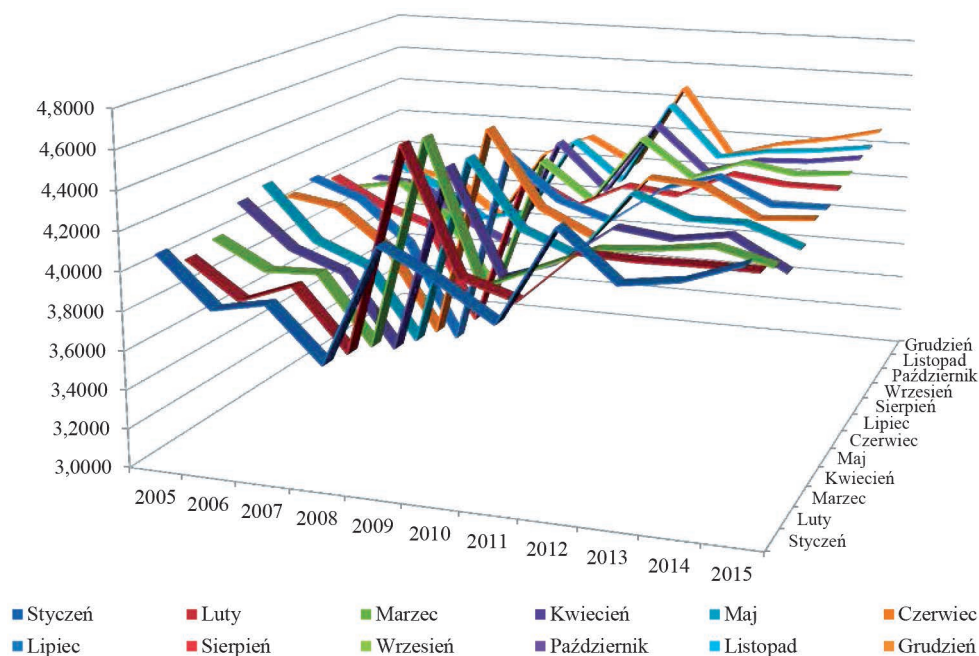
Na początku 2008 r. Europa (w tym strefa euro) miała za sobą dwa najbardziej udane lata w swojej historii. Produkcja rosła, a stopa bezrobocia spadła do rekordowo niskiego poziomu. Wyniki te udało się osiągnąć m.in. dzięki szybkiemu wzrostowi gospodarczemu w tzw. krajach peryferyjnych – Hiszpanii, Grecji, Irlandii. W prognozach gospodarczych opublikowanych kilka miesięcy wcześniej można było przeczytać, że wzrost produkcji w strefie euro nieco zmniejszy się w 2008 i 2009 r., jednak nie na tyle, aby zahamowało to spadek bezrobocia. Jednak już wiosną 2008 r. pisano o chmurach zbierających się nad światową gospodarką, a jesienią tego roku media donosiły o uderzeniu kryzysu, który niczym tsunami wdzierał się do Europy i dewastował najsłabsze gospodarki. Na początku 2009 r. stopa bezrobocia była najwyższa od czasu powstania strefy euro i z każdym miesiącem rosła [*Kryzys...* 2013, s. 7].

Początek 2008 roku kształtował się na poziomie 3,6080. W kolejnych miesiącach wartości te zaczęły spadać i w sierpniu wyniosły 3,2884. Recesja i kryzys finansowy wpłynęły na stan finansów publicznych w krajach strefy euro. W 2008 roku, po upadku Lehman Brothers, wiele banków miało problemy, przez co konieczne było ich wykupienie lub dofinansowanie ze środków publicznych. Wiele rządów celowo zwiększyło wydatki, aby złagodzić skutki zmniejszenia konsumpcji i inwestycji gospodarstw domowych oraz przedsiębiorstw. Silnie obniżono oceny wiarygodności rządów niektórych krajów strefy euro. Na skutek tego zwiększył się koszt długu zaciąganego przez nie na rynkach finansowych, tzn. wzrosło jego oprocentowanie. Od września do końca 2008 roku zanotowano wzrost aż do 4,0177.

Źródła, które przyczyniły się do kryzysu w strefie euro, to przede wszystkim duże zróżnicowanie poziomu rozwoju oraz struktur gospodarczych krajów członkowskich strefy euro. Co więcej, źródłem takim jest też nieskuteczność mechanizmów wymuszających prowadzenie odpowiedzialnej polityki fiskalnej, w tym mechanizmów rynkowych, oraz brak dostatecznego nadzoru nad sektorem finansowym. Warto dodać, iż brak mechanizmów zarządzania kryzysowego oraz wsparcia finansowego dla najbardziej zagrożonych krajów strefy euro także był takim źródłem [*Kryzys...* 2013, s. 13].

Pod koniec 2008 r. Europejski Bank Centralny zaczął obniżać stopy procentowe, aby nie dopuścić do załamania się popytu inwestycyjnego i konsumpcyjnego. W 2009 r. rządy państw europejskich powszechnie stosowały ekspansywną politykę fiskalną (zwiększały wydatki i obniżały podatki) w celu pobudzenia wzrostu gospodarczego i poprawy sytuacji na rynku pracy. Działania te przyczyniły się jednak do znacznego wzrostu deficytów budżetowych oraz relacji długu publicznego do PKB. W wielu krajach nierównowaga finansów publicznych stała się zagrożeniem [*Kryzys...* 2013, s. 22].

Zgodnie z analizą zauważono, iż na początku roku 2009 średnioważona wartość kursu wynosiła 4,2181, zwiększając się już od lutego do 4,6442, a w kwietniu delikatnie opadła do 4,4193. W czerwcu ponownie podniosła się do wartości 4,5081, jednak w lipcu nastąpił spadek, który w końcu roku wyniósł 4,1427.

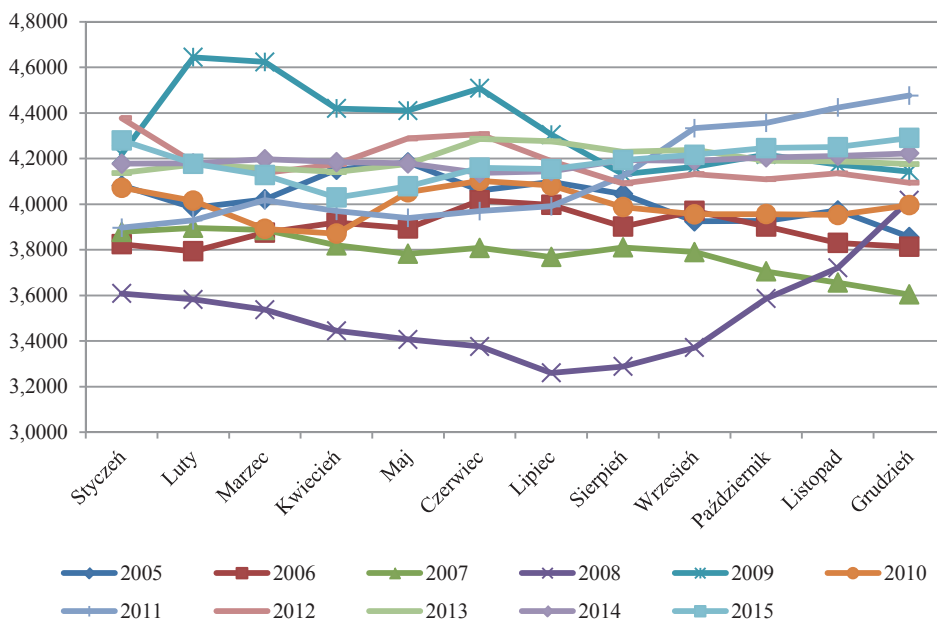
Rys. 1. Średnioważone kursy waluty EUR/PLN liczone za poszczególne miesiące 2005–2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie [6].

Istnieją mechanizmy, które przynajmniej częściowo mogą ochronić gospodarkę przed skutkami nieadekwatności polityki pieniężnej. Przede wszystkim wiąże się one z elastycznością gospodarki. Mamy z nią do czynienia m.in. wtedy, gdy siła robocza jest mobilna, koszty zwalniania i zatrudniania pracowników nie są wysokie, a przedsiębiorcy nie muszą pokonywać wielu barier administracyjnych. Skutki zbyt wysokich lub zbyt niskich stóp procentowych są wówczas dotkliwe. Gospodarka szybciej też powraca do stanu równowagi. Niestety gospodarki niektórych państw strefy euro (przede wszystkim państw peryferyjnych) charakteryzowały się małą elastycznością.

W sytuacji, gdy nie można łagodzić wstrząsów za pośrednictwem polityki pieniężnej, jednym z rozwiązań mogłoby być wprowadzenie wspólnego budżetu strefy euro. Tak właśnie dzieje się na poziomie poszczególnych państw. Dochody zgromadzone we wspólnym budżecie są dzielone w taki sposób, aby zmniejszyć różnice w rozwoju poszczególnych regionów. Kryzys pokazał, że ich działania w tym zakresie nie były wystarczająco odpowiedzialne [Kryzys... 2013, s. 13].

W kwietniu 2010 r. stało się jasne, że bez pomocy z zewnątrz Grecja zbankrutuje. Inne kraje strefy euro oraz Międzynarodowy Fundusz Walutowy udzieliły Grecji doraźnego wsparcia finansowego w wysokości 110 mld euro. Groźba bankructwa

Rys. 2. Średnioważone kursy waluty EUR/PLN liczone za poszczególne miesiące 2005-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie [6].

została jednak odsunięta tylko na chwilę, a rynki finansowe nie zostały uspokojone. Pogłębiający się kryzys wpłynął na działania na poziomie całej strefy euro. W 2010 roku powołano podmioty, których celem było przywrócenie stabilności finansowej w strefie euro. Były to Europejski Instrument Stabilności Finansowej (EFSF) oraz Europejski Mechanizm Stabilizacji Finansowej (EFSM). Podmioty te miały pozyskiwać fundusze na rynkach finansowych (np. dzięki emisji obligacji) dla państw, które same nie mogły tego zrobić, ponieważ wymagano od nich zbyt wysokich odsetek [Kryzys... 2013, s. 24]. Warto zwrócić uwagę, iż w 2010 roku kurs wskazywał 4,0720, w marcu obniżył się do 3,8919, następnie w czerwcu i lipcu wahał się w granicach ~ 4 i $\sim 4,1$, a od sierpnia ponownie malał aż do wartości (grudzień) 3,9959.

Pierwsze obligacje EFSF i EFSM wyemitowały w styczniu 2011 r., wiosną z tej pomocy skorzystała Irlandia i Portugalia. Spowodowało to, że rynki finansowe chwilowo się uspokoiły, jednak z czasem ich obawy ponownie się nasiliły. Ze względu na brak możliwości zahamowania szybkiego narastania długu publicznego w Grecji podjęto decyzję o zredukowaniu części greckiego długu, zaciągniętego przez rząd tego kraju w sektorze prywatnym [Kryzys... 2013, s. 24]. Zagrożenie, że konieczne będzie ratowanie kolejnych państw strefy euro, zmusiło europejskich decydentów do dalszych działań. Do akcji wkroczył Europejski Bank Centralny, który od maja 2010 r. prowadził program skupu akcji rządowych. Pod koniec 2011 r. EBC

uruchomił program długoterminowych operacji refinansujących (LTRO). Za jego pośrednictwem dostarczył europejskim bankom nisko oprocentowanych, długookresowych pożyczek o łącznej wartości około 1 bln euro. Jeszcze wcześniej podjęto wiele działań, których celem było zwiększenie stabilności strefy euro w dalszej perspektywie [*Kryzys...* 2013, s. 24].

W analizie kursu walut należy zaznaczyć, że z początkiem 2011 r. średnioważony kurs waluty wynosił 3,8969, w marcu zaś wzrósł do 4,0174. W kolejnych czterech miesiącach zanotowano spadek. Od sierpnia wartości wzrastały od 4,1232 do 4,4766 w grudniu, czyli podniosły się o 0,3534. Rok 2012 rozpoczął się obniżeniem średnioważonego kursu (w porównaniu z grudniem roku ubiegłego) i wskazywał na 4,3775, spadł w połowie roku (sierpień), a w ostatecznym punkcie (grudzień) był mniejszy w porównaniu ze styczniem o 0,2837 i wartość jego wynosiła 4,0938. W kolejnym roku wartość w styczniu (2013) wynosiła 4,1369, wzrastając w czerwcu i lipcu (podobnie jak w roku poprzednim – w połowie roku) do 4,2865 i 4,2756 odpowiednio. Porównując koniec roku 2013 z jego początkiem, można wskazać, iż wartość podniosła się o 0,0388 i wynosiła 4,1757. Styczeń 2014 wprowadził niewielkie zmiany, gdyż wartość delikatnie podwyższyła się o 0,0019 (dając tym samym wartość 4,1776). Najwyższą wartość zanotowano w grudniu 2014 – 4,2233. W drugim kwartale 2015 roku kurs spadł do wartości 4,0291, a z końcem roku wzrósł do 4,2905.

5. Zakończenie

Strefa euro nie jest pierwszą próbą integracji walutowej w Europie. Jednak dotychczasowe próby wprowadzania wspólnej waluty na naszym kontynencie często kończyły się niepowodzeniem. Nie oznacza to, że rozpadają się wszystkie unie walutowe. Owoce unii walutowej to na przykład dolar amerykański, a w Europie lir włoski i marka niemiecka, z powodzeniem funkcjonujące do czasu utworzenia strefy euro. Wprowadzenie wspólnej waluty jest wyzwaniem, które dotyczy każdego z nas. Jest to egzamin nie tylko dla krajów należących do Unii Europejskiej czy dla tych, które zamierzają się przyłączyć. To także wyzwanie i ryzyko dla zagranicznych przedsiębiorców prowadzących interesy w walutach obcych.

Odpowiedzią na kryzys może być albo przyspieszenie integracji, albo jej odwrócenie. W tej drugiej sytuacji czekałby nas powrót do walut krajowych, a w dalszej kolejności być może przywrócenie barier w handlu oraz przepływie kapitału i ludzi. Oznaczałoby to nie tylko zaprzepaszczenie zdobytych pięciu dekad integracji europejskiej, ale także bardzo wysokie koszty ekonomiczne wywołane destabilizacją gospodarek przywracających waluty narodowe i powrotem do ryzyka kursowego. Wprawdzie strefa euro jest jeszcze bardzo daleko od tego, by stanowić pełną unię polityczną i fiskalną, jednak realizacja tych rozwiązań oznacza, że integracja europejska okazuje się silniejsza od trudności wywołanych przez kryzys [*Kryzys...* 2013, s. 30].

Od początku kryzysu zadłużeniowego większość rządów wprowadzała mniej lub bardziej radykalne programy oszczędnościowe, mające na celu redukcję deficytu i długu publicznego oraz zachowanie możliwie wysokiej oceny na rynkach finansowych. W sytuacji dużej niepewności ta ocena miała istotny wpływ na koszt emitowanych obligacji. Szczególnie duży wysiłek, wynikający z programów oszczędnościowych, muszą ponosić mieszkańcy Grecji i części innych państw peryferyjnych objętych pomocą ze środków europejskich i Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Warunkiem tego udzielania pomocy jest bowiem silna redukcja wydatków lub podwyżka podatków oraz przeprowadzenie wielu reform, których celem jest uelastycznienie tych gospodarek i prawa ich konkurencyjności. Większość instytucji publicznych i prywatnych spodziewa się poprawy sytuacji gospodarczej w tym regionie po 2013 r. [Kryzys... 2013, s. 27]. Czy ogólna poprawa nastąpi i jakie będą jej rezultaty – to z pewnością będzie widoczne po kilkunastu latach, kiedy to zostaną wdrożone kolejne techniki i informacje dotyczące euro i samych wahań kursów walutowych.

Literatura

- A statistical portrait of the European Union*, 1996. Statistical Office of the European Communities, Brussels, Luxembourg.
- Bagus P., 2011, *Tragedia euro*, Instytut Ludwiga von Misesa, Warszawa.
- Begg D., Fischer S., Donrnbusch R., 2003, *Makroekonomia*, Wydawnictwo PWE, Warszawa.
- Bożyk P., Misala J., Puławski M., 2002, *Międzynarodowe stosunki ekonomiczne*, Wydawnictwo PWE, Warszawa.
- Ciamaga L., Latoszek E., Michałowska-Gorywoda K., Oręziak L., Teichmann E., 2000, *Unia Europejska, Podręcznik akademicki*, Wydawnictwo PWN, Warszawa.
- Dębski W., 2014. *Rynek finansowy i jego mechanizmy. Podstawy teorii i praktyki*, Wydawnictwo PWN, Warszawa.
- Konopielko Ł., Czaja J., Habryka C., Borowska M., Wojtaszek H., Nejman Ż., 2015, *Wybrane aspekty polityki Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Sophia, Katowice.
- Kryzys w strefie euro. Przyczyny, przebieg i perspektywy jego rozwiązania*, 2013, Narodowy Bank Polski, Warszawa, <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/cie/home.html>.
- Nowak-Far A., 2001, *Unia Gospodarcza i Walutowa w Europie*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa.
- One market, one money. An evaluation of the potential benefits and costs of forming an Economic and Monetary Union*, 1990. European Economy, październik, nr 44.
- Oręziak L., 1991, *Integracja walutowa w ramach Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej*, Monografie i Opracowania, Wydawnictwo Szkoła Główna Handlowa, Warszawa.
- Progress towards convergence. Report prepared in accordance with article 7 of the EMI Statute*, 1995, European Monetary Institute, Frankfurt am Main, listopad.
- Raport na temat pełnego uczestnictwa Rzeczypospolitej Polskiej w trzecim etapie Unii Gospodarczej i Walutowej*, 2012, NBP, Warszawa.
- Spoćko A., 2015, *Mit pieniądza*, Wydawnictwo PWN, Warszawa.
- Szwęch A., 2015, *Jak ustalić prawidłowy kurs walutowy dla rozliczeń VAT*, Wydawnictwo Infor PL.

Źródła elektroniczne

- [1] http://euro.bankier.pl/edu/multiarticle.html?article_id=1797963 22.08.2016.
- [2] http://mfiles.pl/pl/index.php/System_kurs%C3%B3w_walutowych 22.08.2016.
- [3] <http://brutanek.com/nbp-kursy-walut-zasady-podstawa-prawna.html#kursy-walut-funkcje> 22.08.2016.
- [4] <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/euro/banknoty.html> 22.08.2016.
- [5] <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/euro/monety.html> 22.08.2016.
- [6] http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/kursy/arch_a.html 22.08.2016.
- [7] <http://www.ekonomicznie.pl/sciagi/pliki/20080513171636.doc> 22.08.2016.
- [8] <http://www.sgg.gofin.pl/11,2487,132045,ustalanie-wlasciwego-kursu-waluty-i-roznic-kursowych.html> 22.08.2016.
- [9] <http://www.wielkakasa.com/edukacja/makroekonomia-/teoria/czynniki-wplywajace-na-kurs-walutowy-z-dnia> 22.08.2016.